

הגהות הב"ח

- (א) גמ' או דלמא מצי א"ל שטיק; (ב) רשב"ם ד"ה חזן מחזוב וכו' דרך להאי חרוב; (ג) ד"ה חזן משנה פלוגי הסמך למלך; (ד) ד"ה חזן ומינות לו חזן נמק; (ה) ד"ה חזן אלא וכו' זו ומינותו ופירושו משום:

מוסף תוספות

- א. דלהכי א"ל חזן מחזוב וכו' הפלוגי לשיירי באותה שדה שמכר חלק אחד כמה שוה אותו חרוב או אותו סדן. רשב"א. ב. במגו דאי בעי אמר מוויף הוא. רמב"ן. ג. אם לא שואר נאמן וישר הוא לא הוה מעשירין אותו מן השמים. רש"י ב"מ נ"ג. ד. כיון דהשתא טעין ליה נאנסו אימת הוה ליה לקבולי שטרא. רמב"ם. ה. (דהאי דקאמר ולימא ליה שטיק בידו מאי בעי לאו רב עמרם הוה אלא תלמודא הוה דבעיא ליה לכרורה דמלתא. רשב"א.)

רבינו גרשום

כל שהעול כובשו. שהיו רגילין לחרוש אילנות במחורשיו כשדה זרועת ומשימין על בראשי השורים כעין שטרי רגילין ואם מנה העול באילן כשהוא חרוש והעול כופף את האילן ודאי מכיר ולא הוה דבר חשוב. ואיך שיש בהן כח דאין העול רגילין לכובשין הוה שוה: הא בקבולי. בעינן כל שטולין לו בחבל: בעט מכיר רב אחא מרב ששת. אם אמר לו קרקע אני מוכר לך חזן מחזוב זה וחזן מסדן פלוגי ואיכא חרובין אחרין מורכבין וסדן שקמיה מהו. מי אמרי' הואיל דבלא תנאי גמ' לא מבר שום חרוב מורכב ולא שום סדן שקמה דקמיה מתי' לא מבר לא חרוב המורכב ולא סדן שקמה והוא הוואיל דקא מתני ליה חזן מסדן פלוגי לטפוי ללוקח קאתי דמשמע הכי האי הוא דלא יקנה הא שאר חרובין קני. או דלמא אפי' שאר חרובין גמ' לא קני והאי דקאמר הכי משום האי טעמא דאמרי' לקמין לדמי: א"ל לא קני. אפי' שאר חרובין גמ' לא קנה: שאר חרובין ליה מוכר ללוקח שדי אני מוכר לך חזן משרה פלוגי. כלומר חזן מן אותה שדה. וכי מי אמרי' היאך דלא קני הא אחרניתא דליה קני בתמיה. והא לא אמר ליה שדתי מוכרין לך. אלא לדמי דאמר ליה שדי אני מוכר לך חזן משרה פלוגי שאני נותן לך באותן דמים שנתתי לך זו. אבל אינו מן האחרות שתרצה אתן לך באותן דמים שנתתי לך זו. הכא נמי להיכא דאמר ליה חזן מחזוב פלוגי וחזן לא קני ליה. לדמי קאמר ליה. כלומר שאותן איני

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא ע.

**עין משפט
נר מצוה**

גג א ב מיי פ"ד מהל' מביה הל' י סמנ עשין פ"ט טו"ש ח"מ סי' רעו סעיף ד: ג ד טו"ש ע"ש סעיף ד בתיב: ג ד טו"ש ע"ש ותי' ב"י: ג ה מיי פ"ד מהל' שכיחות הל' י סמנ עשין פ"ט טו"ש ח"מ סי' רעו סעיף ג:

רבינו גרשום (המשך)

נותן לך אלא ברמים יקרים אבל האחרים אתנם לך ברמי שאר אילנות. ואמר לן המורה האי ליטנא דלדמי לאו דוקא כל כך. אלא האי ליטנא סתמבר שפיר דכתב אלא לא קני הכא נמי לא קני: חזן מחזוב חרוב מחזי סדן שקמה פלוגי מהו. מי אמרי' הואיל דבלא הכי לא קני שאר חרובין מורכבין והאי דקאמר הכי לגרועי לנפשה קאתי ושאר חרובין ודאי לא קני. והאי חזן חרוב דשייר קני הלווקח או לא. אלא לדמי שאמר לו שדי אני מוכר לך חזן מחזי שדה פלוגי שאני מוכר ברמים של שאר חרובין דעלמא אלא ברמים יקרים ולא קנה מהוה בספרי לישנא אחרונא אלא דלא קני הכא נמי לא קני: ב. שטרך בידו מאי בעי. ודעתי דעלמא דהוה פטור דש"ח הוא וישר פטור מנגבה ואבדיה. אלא משה אמר נאנסתי דאפי' (א) שואל החויב על הכל פטור או טעין נאנסתי. או דלמא מצי אמר ליה המפקיד אם מוכר לך חזן מחזי שטרך בידו שיש לך משליך לך וכך מאי בעי: א"ל. אפי' הכי נאמן: אמר ליה ולטעמך כי אמר ליה נאנסתי מי מצי א"ל שטרך בידו מאי בעי. אלא לא מצי א"ל שטרך בידו מאי בעי. בהחזית לך לא מצי א"ל שטרך בידו כו':

(א) נראה דע"ס וז"ל דאפי' ש"ש דמייב סי'

דייני גולה. שמואל וקרנא צפ"ק דסנהדרין (דף פ' ע"ט): **כל שהעול כובשו.** מורשין היו צדקן קציב האילנות ואם העול כופף את האילן ועובר השור לדרכו ואין האילן מעכב השור לא חשיב ומינהו אם אין אילנות גדולים צדעה אלא אלו הוו שזיר כדאמרן (ס"ט): **גבי דיקלי:**

הא דדיקלי. מילתיה דרז: **הא צאילני.** שהעול כובשו דשיעור דעליית חבל לא שייך צדו דכלא חבל עולין בכל שאר אילנות על ידי ענפים המתפללים לכל זך. ושיעורא דכבישת עול נמי איכא למימר דלא שייך דדיקלי דאפי' היכא דכביש ליה עול חשיב הוא אם עולין לו בחבל: **חזן מחזוב.** המורכב פלוגי חזן מסדן השקמה פלוגי והיו צד הרבה חרובין וקרנא מהו דלא חזב שטיק לא היו מכריזין בכלל שדה אלא עכשיו ששייר אחד איכא למימר דשאר חרובין מכר לו או דלמא שזירי לא יגרע כמו אלא אפילו שאר חרובין נמי לא קני הלווקח דבשביל שיפה המוכר את כח שלו שפירש צפירוש איני מוכר לך ההוא חרוב אין לנו לגרע כמו בשאר אלא אי איכא מילתא לטפויי צהאי חזן כגון דרך מטפינן ליה כדאמר צמתיתין(א) ומודי רש"י צומן שאמר לו חזן מלאו שאני רש"י ליקח לו דרך והאי חזן מחזוב פלוגי דקאמר לשייר דרך להאי (ב) דקל נתכוין ולא למעט השאר ואפי' לרצון נמי איכא למימר לפיכך אמר חזן מחזוב פלוגי דצההוא חרוב היה חפץ יותר ולא היה רוצה שצבענו לוקח לדין ולחרוב זה איכוין לשופרא דשטרע אצל על שאר חרובין לא חשיב לתמוז שופרא דשטרע דמ"מ צוטמ הוא צמאי דק"ל שאין חרוב המורכב נמכר בכלל שדה. כן נראה צעני ועיקר: (הג"ה.) א"ל לא קנה. לא הוא ולא וולמו דכיון שאפי' לא פירש ליה חזן כגון אלו אינן נמכרין בכלל שדה ה"ג לא קנה ולא פירש הללו אלא להודיעו שכל אילן

שצאותה שדה הרי הן כמו אלו ולא נמכרו. (ע"כ): **ה"ג איסיביה חזן מחזוב פלוגי חזן מסדן פלוגי לא קנה.** ולא גרסינן אותו חרוב לא קנה דא"כ קשיא מעלייתא היא ולא מצי לתרועי לקמיה שאר חרובין נמי לא קנה: **לא שאר חרובין נמי לא קנה.** דהאי דקמתי לא קנה אשאר חרובין קאי וכל שכן האי דקמשייר ולאשמועינן אחא דלא הפסיד שאר חרובין צבזיל ההוא ששייר יחיד: **סדע.** דלא קני: **חזן משדה פלוגי.** הסמך (ו) לו חזן למייר: **הא אחריו קני.** צמתיה והלא שדה אחת מכר לו ולא השאר: **ה"ג אלא לא קני ה"ג לא קני.** כלומר אלא פשיטא לן דלא קני הלווקח שאר שדות דהא המוכר שדה אחת לא מכר כל שדותיו בכלל וצבזיל שאמר שטות זה חזן משדה פלוגי אין לנו לומר שמכר מה שלא רצה למכור דשדה אחת נתכוין למכור ולא שתי שדות ה"ג המוכר את השדה לא מכר חרוב וסדן דחשיבי שדה צפני עצמן והלכך צבזיל ששייר אחת מהן צלל לזרך אין לנו לומר שמכר השאר: **ואית דגרס אלא לדמי ה"ג לדמי.** כלומר צאותו שדה שמכר שייר לעצמו דמי ההוא שדה דקאמר חזן משדה פלוגי ה"ג ה"ק שדה מכור לך חזן מדמי חרוב פלוגי יש עוד פירושים אחרים ולא נהירא כלל גירסא זו ופירושה (ז) משוזה היה צבפריס ליתן טעם צדבר כיון דלא קני אמאי קאמר חזן משדה פלוגי ומינהו הטעם דפרישית לשייר ליה דרך לההוא חרוב לההוא שדה ששייר נתכוין וכדאמרינן נמי (לעיל דף סג.): **גבי על מנת שהדיוטא העליונה שלי ששייר מקום זיון ומינהו היכא דליכא לטפויי שום דבר אין לנו לומר כיון דליכא לטפויי לגרועי נתכוין דדי לנו אם אינו מטפי ומרויח צזיורו אלא שיפסיד צמתיה: חזן מחזי סדן פלוגי מהו.** ולהאי ליטנא פשיטא ליה דחזן מסדן פלוגי לא קנה נמי שאר סדנין: **שאר חרובין פשיטא הוא דלא קני.** כדאמרן טעם לעיל תדע דאי א"ל כו': ומשני לא מה ששייר צאומו חרוב נמי לא קנה. והא דקמתי שאר חרובין לא קנה הכל קורא שאר חרובין אפילו חזי חרוב הנשאר: והכא נמי גרסי' אלא לא קני ה"ג לא קני: **צעא מיניה רב עמרם כו'.** משום דדייני גולה נקט לה הכא: **צטטר.** שכתב כמה הפקיד לו וחתמו צעדים ואהני ליה האי שטרע דלא מצי טעין נפקד להד"מ: **וא"ל.** נפקד היום ולמחר החזרתי לך מהו דהא קי"ל צחוקת הצמים (לעיל דף מה): **דהמפקיד את חצירו צעדים א"ל** להחזיר צעדים אצל הכא דאיכא שטר ציד המפקיד מי אמרינן דה"ג מוהימן מיגו דאי צעי אמר נאנסו והוה מוהימן וצבזועה כדלקמין [צ"ג] וכדכתיב צבועת ה' מהיה צין צניהם (שמות כג) שהתורה האמינתו לנפקד השתא נמי מוהימן וצבזועה כדלקמין [צ"ג] דמה לו לשקר אי צעי הוה פטר נפשיה צטענת שקר דנאנסו ומשום דלא רצה לשקר ואמר החזרתי נאמן: **או דלמא אמר ליה.** מפקיד שטרך צידי מאי צעי לא היה לך להניח השטר צידי אילו החזרת לי פקדוני כדי שלא אחזור ואצבענו וכמו מה לי לשקר צמקום עדים דמי ולא אמרינן מה לו לשקר: **ולטעמך אינו אמר ליה נאנסו כו'.** הלכך לא מצי למיטען מפקיד שטרך צידי מאי צעי ולמה לי לשקר צמקום עדים לא דמי דהא עביד איניש למינדיח ואמר אצדתי את שטרי ונפקד נמי לא הוה חייש לשטרע משום דהוה מצי למיפטר נפשיה צטענת אונס אצל מלוה את חצירו צטטר לא מצי טעין ליה פרעתי דא"ל אידך שטרך צידי מאי צעי וגבי ליה ליה לאנסו רצ"ך לשלם דמלוה להואה יניתנה: לא

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא

(א) ב"מ קד: טז. (ב) ב"מ קד: טז.

גליון הש"ס

תוס' ר"ה סוף ב' וי"ד
לפרש' ע"י לעיל דף ה"ע
מוס' ד"ה מ':

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומר סבר לא מצי
אמר ליה שטרך בידי
מאי בעי לא דטולי עמלא:
(ב) רשב"ם ד"ה שטר כס
וכי' הוה מצי טעין וכו':
(ג) בא"ד וגובה חובו כדל
אלה השמא:

מוסף רש"י

האי עסקא פלגא מלוה
הא עסקא פקדון. המקבל
כממנהג מעבד הבית
ותמנהג כפי דמיה שהיא שיה
כאן והוא מליכה למקום
היוקר למחית השכר, מצי
אחריות אונקיס עליו כמלוה
ומצי אחריות עליו כעלים
פקדון (ב"מ קד: טז).

מוסף תוספות

א. כדמצי טעין אבהון
דאטו דיני גולה לית
לאו טענין לירוש. רשב"ם.
ג. [ו]הוה דאילו טעין בריא
האמנות אכל לא
טענין להו. ש. ועין
ד' רמב"א. ג. שהרי
הם הייבסי שלם פלגא
ועל השאר אינן יודעין
הוה ליה כחמשין ידענא
ותמשין לא ידענא. רשב"ם.
ד. ואוקמינא כגון שאומר
מנה לאבא ביד אבדך
והלה אומר חמשין ידענא
ותמשין לא ידענא שאילו
האב כבי האי חייב דהויל
מחייב שבועה שאינו יכול
לישבע והיושין פטורין
דהא אמר רחמנא ולא בין
היושין. שם. ה. ואם
תאמר שמה שיש או
רביע שבועה שאין לי חלק
בה פחות מחציה. רש"י
ג"מ: ה. ו. ולולי שפטרנו
התורה בשבועה נאנסו
היה חייב שלם או יבאי
דהוי ויפטר, ומ"מ כיון
שפטרנו התורה בשבועה
ואע"פ שאין לו שום
מגו אף בטענת החזרות
פטור מן התשלומין בטענה
ובחזרותי במגו דנאנסו
רשבועה. רשב"ם.

לאו שבועה עני. בתמיה. והשתא אמרת נאמן בלא שבועה וע"י
מיגו לא מליט למיפטרין משבועה ע"י טענתו לקיימה בלא שבועה
כדכתיב [שמות כג] שבועת ה' תהיה בין שניהם: לימא בפלוגתא. הא דרב
חסדא: שטר כיום היואל על היסומים. ראונו שנתן מעות לשמעון
למחית שטר וכתב לו שטר כמה

הפקיד לו ומת שמעון והואיל ראונו
אותו שטר על היסומים לתבוע מהם
פקדו והיסומים טענין שמא אבינו
החזירו לך א"י טענת צרי טענו ואילו
היה מלוה בעלמא שהלוח ראונו
לשמעון ומת שמעון כולי עלמא מודו
דנשבע ראונו וגובה כל השטר מן
היסומים לית לאצוהון שום טענה
גבי מלוה ולא (א) מצי טעין נאנסו
אלא היה נשבע שלא התקבל מן הלוה
כלום וכגון שהיה טענו הלוה אשתבע
לי ללא פרעמין כדאמרין שבועות
(דף מ"א). וגבי יתמי לדיה ללא ידעי
למיטען טענין להו ונשבע וגובה
חובו (א) וכו' אבל השמא ללא הוי
כולו מלוה אלף פלגא מלוה ופלגא
פקדון כדיון כל מעות הנתונות למחית
שטר כדמפרש ואילו הוה דפליגי דיני
גולה דהיינו שמואל וקרנא ודיני א"י
(דף יז: ע"ש): נראה בעיני דה"ג
ודכ"ע איס לכו דנהרדעי. וכ"פ רבינו
חננאל ולא גרס סברו דמסקנא נמי
הכי ס"ל: דאמרי נהרדעי. צדצא
מניעא בפרק המקבל האי עסקא
מלוה הוי מלוה להמחייב
באחריות המקבל דהיינו אותו חצי שנטול ממנו הריח ופלגא הוי
פקדון גביה ואינו חייב באחריותו דהך פלגא דקסקיל ממנה מפקדי
רווחא והתם מפרש טעמא עבוד רבנן מילתא דניחא ליה ללוה
וניחא ליה למלוה דאיכא קצת אחריות על זה וקצת על זה ואם
נגנב או אבד הכל אין האחד מפקדי הכל אלף בין שניהן והלכך
כיון דקממא דמילתא כן הוא דפלגא הוי מלוה גביה כריך הנותן
לקבל עליו תרי מילתא בהפסד הואיל ושקיל פלגא באגר כי היכי
ללא להוי רבית מאי דטרח מקבל בפלגא דפקדון משום פלגא
דמלוה שהלוה דמאי דמקבל נותן אחריות עליה טפי מפלגא
הוי שטר למקבל צדצל טירחא דקטרח בפלגא דפקדון או פלגא
יקבל הנותן בהפסד ותילתא באגר יתקבל יטול תרי מילתא
דהאי דקסקיל מקבל רווחא טפי מפלגא זהו שטר טירחא ואין
כאן רבית והכי מפרש באצוהו נשך (ב"מ דף קס"א): מאי לאו. בפלגא
דפקדון קמפלגי דרב חסדא דאמר לעיל [ע"ה] נאמן דכפלגא דמלוה
הכל מודין דנשבע וגובה אותו דאפילו אי הוה אצוהון קיים לא
מצי טעין החזרתי דאמר ליה שטרך בידי מאי בעי וטענת מיגו
ליכא דאפילו אם נאנסו כריך להחזיר דהא מלוה היא גביה הלכך
נשבע וגובה כדיון הבא ליפרע מנכסי יתומים אלף בפלגא דהוי
פקדון קמפלגי וברב חסדא דדייני גולה דאמרי נשבע וגובה
כולו לא סבירא להו כרב חסדא דאמר נאמן אלף אי הוה אצוהון
קיים לא היה נאמן לומר החזרתי לך ואף על גב דאיכא מיגו
דטענת אונס משום דא"ל אידך שטרך בידי מאי בעי הלכך נשבע
וגובה כולו מן היסומים אפילו פלגא דפקדון ודייני א"י סברי לה
כרב חסדא דאילו היה אצוהון קיים הוה מצי למיטען החזרתי לך
במיגו דהוה מצי למימר נאנסו ולא הוי אידך מצי למימר שטרך
בידי מאי בעי וטענין נמי הכי צדצל יתמי ומשתבעי יתמי
שבועת יורשין כדמפרש שבועות [מ"ה]. שבועה שלא פקדו אבא כו'
כדמפרש התם הלכך נשבע וגובה מחנה מלוה אלף פלגא פקדון
לית ליה: ה"ג לא דכ"ע איס לכו דרב חסדא והכא כו'. דיני גולה
סברי בעלמא סבירא לן כרב חסדא דנאמן לומר החזרתי לך אלף גבי
יתמי ליכא למימר הכי כדיון דאיכא שטרך ביד נותן ואיהו לא קטעין
פרעמין אנו לא טענין לימאי דאם איתא דפרעיה מימר הוה
אמר צבעת נאנת מיתה והשתא דאיכא תרתי שטר ציד הנותן
וגם לא הוה צבעת מיתה הלכך נשבע וגובה כו"ס. דאנסי. ולא
הספיק לזוות: פ"ס. בתמיה דסתין אהרדי כדיון דנאמן אמאי
נשבע וגובה כולו והא מצי אצוהון למיטען החזרתי לך פלגא פקדון
ונטעון

סוף סוף כי א"י נאנסו לאו שבועה בעי. תימה למאי דמפרש
ר"מ בהגוזל קמא (ב"מ דף קו. ו) שבועתא דהטעין טענת
גבז בפקדון ללא מיחייב שבועת שומרין אלף היכא דאיכא הודאה
במקלתי היכי קאמר לאו שבועה בעי אין ה"ג ללא מיחייב שבועה

סוף סוף כי אמר ליה נאנסו לאו שבועה בעי
ה"ג מאי נאמן נאמן בשבועה לימא בפלוגתא
דהני תנאי דתניא שטר כיום היוצא על
היתומים דיני גולה אמרי נשבע וגובה כולו
ודייני א"י אמרי נשבע וגובה מחצה ודכולי
עלמא אית להו דנהרדעי (ד) דאמרי נהרדעי
האי עסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון מאי
לאו בהא קא מופלגי דמר סבר מצי א"ל
שטרך בידי מאי בעי ומר סבר לא (א) אמרי
לא דכולי עלמא אית להו דרב חסדא
והכא בהא קמפלגי דמר סבר אם איתא
דפרעיה מימר הוה אמר ומר סבר אימור
מלאך המות הוא דאנסייה שלח רב הונא בר
אבין המפקיד אצל חבירו בשטר ואמר
לו החזרתי לך נאמן ושטר כיום היוצא על
היתומים נשבע וגובה כולו תרתי שאני
התם דאם איתא דפרעיה מימר הוה אמר
רבא אמר הלכתא נשבע וגובה מחצה
אמר מר זוטרא הלכתא כדדייני גולה א"ל
רבינא למר זוטרא הא אמר רבא נשבע
וגובה מחצה אמר ליה אנן דדייני גולה

אכתי אמאי גובה כולו דמיטען ליתמי נאנסו וי"ל דמלתא ללא
היה הוה ללא טענין ליתמי דנאנסו קלא אית ליה ואע"ג דלאצוהון
סו מתימן לומר שנאנסו מיהו לא טענין להו (א) ומאן דאמר נשבע
וגובה מחנה סבר ללא מצי אמר ליה שטרך בידי מאי בעי וטענין
להו החזרתי לך אף על גב דלא טענין להו נאנסו כיון דלאצוהון
היה מתימן בטענה זו מיגו דאי בעי אמר נאנסו ואין להקשות
לרבי אבא דאית ליה מתוך שאינו יכול לישבע משלם אמאי פטרינן
להו הא מחייבין הן שבועה ואין יכולין לישבע (א) דלגבי יורשין לא
אמרין מתוך שאינו יכול לישבע משלם כדדרשין בפ' כל הנשבעין
(שבועות דף ק"ו. ושם) שבועת ה' תהיה בין שניהם ולא בין היורשין (א)
ואם תאמר לרב ושמואל דקאמרי התם אין אדם מוריש שבועה
לגביו פי' אין אדם מוריש ממון שיש בו שבועה לבניו אמאי פטרינן
מנשלא וי"ל דהא דאין אדם מוריש היינו דאין נוקקין לא לשבועה
ולא לפרעון כדפירש הקונט' התם ואם באין לגבות בשטר אין גובין
אלא אם מוחזקין הן ובאין לגבות מהן כי הכא אין מוחזקין מהן
ופטורין וכן מוכח בהדיא בפ' כל הנשבעין (שם דף מ"ה): דמשני הא
מני צ"ש היא דאמרי שטר העומד לגבות כגבוי דמי אלמא בדבר
דאינו נשבע על הכל דלמא יצבע בחנם כיון דאין משלמין לו אלף הלכך
הלכך יצבע שבועה שיש לי צידם (א) ואין לי צידם פחות מחצי ללא
ליהוי מרע ליה לדיבוריה כי היא דשנים אחוזין בטלית (ב"מ דף ה'):

דאם איתא דפרע מימר הוה אמר. דוקא הכא שיש שטר על
בניו היה לו להודיעם דפרעו הוא אלף מלוה על פה אמרינן
דאין גובה מן היורשין ואפילו הניח קרקעות ואפי' מגדולים אלף
כשהודה ומת א"י דשמתוהו ומית בשמתא דהתם לא אמרינן אם איתא
דפרע מימר הוה אמר דאין לו להודיעו כל מה שזוהו ופרע כל ימי
חיוו אלף דוקא הכא שיש שטר כדפירשית: **אמר רבא הלכתא**
נשבע וגובה מחצה. ומה שקשה דרבא דרבא שבועות פירשתי
לעיל וריב"ם מפרש דלא קשיא מידי דהכי איתא התם א"ל רבא
מאי מעלייתא א"כ שבועת שומרין דחייב רחמנא היכי משכחת לה
מתוך שיכול לומר לא היו דברים מעולם יכול לומר נאנסו דאפקיד
ליה בעדים דאפקיד ליה בעדים נמי מתוך שיכול לומר החזרתי לך
יכול לומר נאנסו דאפקיד ליה בשטר פירוש כיון דאפקיד ליה בשטר
איכא שבועה בנאנסו דלאו אין לומר מתוך שיכול לומר החזרתי לך
והיה נאמן בלא שבועה דהא המפקיד אלף חבירו בשטר כריך להחזיר
לו בעדים ומן הדיון אפילו בשבועה לא היה נאמן לך לומר משום
דמתימן במיגו דנאנסו בשבועה (א) והשתא אין להקשות כלום משם:
האחין

גו א מיי פ"ב מהל' שבויה ה"י עמנו עין פט טושי"מ ח"מ ס"י לו סעף ב ונכר אלפס ב"מ פ"ג דף פו. ונכמות פ"ט דף ק"ב):
נב ב מיי פ"ו מהל' שבויה ושמתינ ה"י א ועי' בהשגות ובמ"מ קמג עשין פט טושי"מ ח"מ ס"י קה סעף ד ונכר אלפס ב"מ פ"ג דף ק"ב):
נב ב מיי שם ושמנו שם טושי"מ ח"מ פ"ד ס"י קה סעף ג:

רבינו גרשום

סוף סוף כי אמר ליה נאנסו
מיה לא צריך שבועה. אלא
נמי הכי אמרנא מאי נאמן
בשבועה: שטר כיום היוצא
על היתומים. כגון מי שנתן
לחבירו ממון שיריחי לצורך
שניהן והקרין של נותן וכתב
לו שטר שכן וכן נתן לו
ממון למחית שטר וכתב
המקבל והוציא הנותן אותו
שטר כיום על היסומים: דיני
גולה. דגיס' בכל התלמוד
היינו שמואל וקרנא: אמר
נשבע הנותן וגובה כל
הקרין שלו א"י: דיש
שטר בידי דהבא ליפרע
מן היסומים לא יפרע
אלא בשבועה: האי עסקא.
דירחי חד ממון לחבירו
להורות לשניהן אהו לא
הוי כולה פקדון ביד
המקבל אלא שריה רבנן
פלגא מלוה ופלגא פקדון
ועבדו מלתא דניחא ליה
למלוה וניחא ליה ללוה.
דאי אמרי' דכולה מלוה
ביד המקבל ונגבה או
אבדו משלם המקבל כולה
כיון מלוה שנגבית כולה
ואי אמרי' דכולה פקדון
משתבע המקבל דנגבה או
אבדו וקא מפסי הנותן
הכל. ומשי' פלגא מלוה
כיון דאית ליה למקבל הנהא
מינה משלם פלגא ופלגא
פקדון הואיל דהנותן אית
ליה רווחא מיניה: מאי
לאו ברוב חסדא קמפלגי.
דבעא מיניה רב עמרם מרב
חסדא לעיל המפקיד אצל
חבירו בשטר וכו' ואמר ליה
רב חסדא נאמן ודייני גולה
לית להו דרב חסדא דאם
איתא דאית להו דרב חסדא
לא הוה משלמי היתומין
אלא פלגא דהיינו מלוה
ולא הפקדון דמגו דאי בני
מעו למימר היתומין נאנסו
כדיון אבא ואמרי החזרות
כיון מתימן לית להו לישלם
אלא פלגא דמלוה דאהוהו
פלגא דמלוה לא מצי פטרי
גופייהו בנאנסו משום דחייב
באחריות החצי. ודייני א"י
אית להו דרב חסדא:
לא דכ"ע אית להו דרב
חסדא. ושאני התם אמאי
אמרו דיני גולה דגובה
כולה משום דאיכא לומר
מיגו ולא מצי לטעון אבא
החזירו דאם איתא דפרעיה
אבהון מימר הוה אמר
קודם מיתתו פרעתי. ודייני
אירעא דירשאל סברי לא
היבנא איה אלא פלגא
דאבותי איה למימר מגו.
דאמרת הוה ליה לאבהון
למימר. דאימור מלאך המות
אנסייה בפתאום ולא מצי
אמר: תרתי. ליכא למימר
דסותרא דא ליה דאי אמרי'
המפקיד אצל חבירו בשטר
ואמר לו החזרתי לך נאמן
לא אמרי' דשטר כיום היוצא
על היתומין דבני כולה
משום דהאי עסקא פלגא
פקדון ואמרי' מגו. ומשי'
אמאי גובה כולו דאי איתא
וכו': אנן דדייני גולה